

Satama-alan työehtosopimus / esimerkkejä

PALTA ja JHL ovat sopineet 31.3.2020 satama-alan työehtosopimuksesta.

Osapuolet ovat listanneet alle esimerkkejä siitä, miten satama-alan työehtosopimusta sovelletaan 31.3.2020 yksittäistapauksessa. Lukujen II ja III sekä liitteen 4 esimerkit voivat muuttua, täsmentyä tai poistua työryhmätyöskentelyn seurauksena vuoden 2020 aikana, joten esimerkkien sisältö voi muuttua 1.1.2021 lukien.

Luku II Palkkaus

3 § Päiväpalkka ja tuntipalkka

Esimerkki 1

Työntekijän vakinainen työsuhde alkaa 17.1. Tammikuun palkka saadaan jakamalla varsinainen palkka 31:llä ja kertomalla osamäärä 15:llä.

5 § Osa-aikatyöntekijän palkka

Esimerkki 1:

Työntekijän säännöllinen työaika on 20 tuntia viikossa täyden työajan ollessa 38 tuntia 45 minuuttia viikossa. Työntekijän palkka on osa-aikaprosentin mukaisesti 51,61 % täyden työajan varsinaisesta palkasta.

8 § Kokemuslisät

Esimerkki 1:

Kokemuslisällä korotettu palkka saadaan kertomalla henkilökohtainen peruspalkka luvulla 1.05, kun kyseessä on 1. kokemuslisä ja luvulla 1.10, kun kyseessä on 2. kokemuslisä.

Esimerkki 2:

- Työntekijän kokemuslisään oikeuttava palvelusaika oli 8 vuotta 11 kuukautta ja 2 päivää palvelussuhteen alkaessa 1.8.2009. Hänelle maksettiin palvelussuhteen alkaessa ensimmäinen kokemuslisä 5 kokemuslisään oikeuttavan palvelusvuoden perusteella.
- Toiseen kokemuslisään oikeuttava 10 vuoden palvelusaika olisi täytynyt 1.9.2010. Työntekijä oli kuitenkin saman kalenterivuoden aikana ensin palkattomalla työlomalla 1.6.-30.6.2010 yhteensä 30 kalenteripäivää ja sairauslomalla 25.11.-30.12.2010 yhteensä 36 kalenteripäivää.
- Kokemuslisäaikaa ei vähentänyt kohdan 6 alakohdan 5 mukaan enintään 30 kalenteripäivän palkaton työloma eikä kohdan 6 alakohdan 4 mukaan 30 kalenteripäivän sairausloma. Sen sijaan kokemuslisään oikeuttavan sairausloman enimmäismäärän (30) ylittävät 6 sairauslomapäivää vähensivät kokemuslisään oikeuttavaa aikaa, koska 5 kohdassa mainittu 30 kalenteripäivän enimmäismäärä työlomaa kalenterivuoden aikana oli jo täytynyt palkattoman

työloman yhteydessä. Toiseen kokemuslisään oikeuttava 10 vuoden palvelu täyttyi 6 päivää myöhemmin eli 4.9.2010 ja sen maksaminen aloitettiin täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta 1.10.2010 lukien.

Luku III Työaika

2 § Viikoittainen ja vuorokautinen vapaa-aika

Esimerkki 1:

Yhden viikon vapaa-ajan pituus on vähintään 24 tuntia ja kahden viikon vapaa-ajan yhteispituus 70 tuntia. Siten, jos yhdellä viikolla viikoittaista vapaa-aikaa on annettu vähimmäismäärä eli 24 tuntia, toisella viikolla yhtenäisen vapaa-ajan tulee tällaisella ajanjaksolla olla vähintään 46 tuntia ($24 + 46 = 70$). Vastaavasti jos toisella viikolla annetun vapaa-ajan pituus on ollut esimerkiksi 30 tuntia, on toisella viikolla oltava vähintään 40 tunnin keskeytymätön vapaa.

Esimerkki 2:

Työntekijällä on työvuoroluetteloön merkittyä vapaa-aikaa lauantaista kello 18.00:sta maanantaihin kello 8.00:aan. Hän joutuu työhön sunnuntaina kello 12.00-18.00. Korvaus saamatta jääneeltä viikoittaiselta vapaa-ajalta maksetaan niiltä tunneilta, jotka on työskennelty sunnuntaina, eli 6 tunnilta.

Esimerkki 3:

Jos viikoittainen vapaa-aika jää lyhyemmäksi kuin työaikalain mukainen viikoittainen vapaa-aika, maksetaan korvaus siltä osin kuin työaikalain mukainen viikoittainen vapaa-aika on jäänyt saamatta. Jos suunniteltu vapaa-aika olisi ollut 37 tuntia, mutta ylimääräisen työvuoron takia se olisikin vain 33 tuntia, maksetaan korvaus niiltä 2 tunnilta, jotka jäävät vajaaksi 35 tunnista.

6 § Sunnuntaityö-, lauantaityo- ja aattokorvaus

Esimerkki 1:

Työvuoroluetteloön suunniteltiin yleistyöajassa tavallisesti viisi-päiväistä työviikkoa (ma-pe) tekevässä työpisteessä säännölliseen työaikaan kuuluva työvuoro lauantaiksi siten, että muut viikon työ- päivät olivat vastaavasti lyhyempiä. Koska lauantaina tehty työ oli osa viikon säännöllistä työaikaa, maksettiin ko. ajalta 20 prosentin lauantaikorvaus tämän momentin mukaisesti.

Vastaavasti toimittaisiin toimistotyöajassa. Jos lauantain tehty työ olisi tehty säännöllisen työajan lisäksi (lisä- tai ylityönä), ei lauantaityökorvausta maksettaisi toimisto- ja yleistyöajassa.

13 § Raha- ja vapaa-aikakorvausten laskeminen ja suorittaminen

Esimerkki 1:

- Työntekijä tekee osa-aikatyötä, jossa yleistyöajassa olevan kokoaikaisen työntekijän varsinainen palkka on 2 700 euroa kuukaudessa.
- Tuntipalkka tässä työssä saadaan jakamalla 2 700 euroa yleis- työajan tuntipalkkakajajalla 163, eli tuntipalkka on 16,56 euroa tunnissa.
- Varsinaiseen palkkaan kuuluvat palkanosat, ks. tämän työehtosopimuksen II luvun 1 §.

18 § Säännöllinen työaika

Esimerkki 1:

- Työntekijän keskimääräinen viikoittainen työaika on 20 tuntia viikossa (51,61 prosenttia) ko. työhön sovellettavan täyden säännöllisen työajan ollessa 38 tuntia 45 minuuttia viikossa. Työssä noudatetaan 3 viikon työaikajaksoa. Tällaisessa 3 viikon jaksossa säännöllinen osa-aikatyöaika on 60 tuntia (suunnitteluraja, lisätyöraja) ja ylityöraja sama kuin täydessä työajassa.

19 § Arkipyhät

Esimerkki 1:

- Yleistyöaika, täysi työaika, 1 arkipyhä
- Arkipyhäviikon työaika on täydessä 38 h 45 min työajassa yhtä arkipyhää kohden 7 h 45 min lyhyempi.
- Lisätyöraja on 31 h (38 h 45 min - 7 h 45 min = 31 h).
- Ylityöraja ei muutu arkipyhäviikolla ja on 38 h 45 min.
- Mikäli työtä tehtäisiin yli lisätyörajan 31 h, olisi se lisätyötä ylityörajaan 38 h 45 min saakka ja sen jälkeen ylityötä.

Esimerkki 2:

- Yleistyöaika, osa-aikatyö, 1 arkipyhä
- Jos keskimääräinen säännöllinen osa-aikatyöaika on esim. 21 h viikossa, on arkipyhälyhennys pyöristettynä 4 h 10 min yhtä arkipyhää kohden (21 h : 5 = 4,2 h = 4 h 12 min).
- Lisätyöraja on 16 h 50 min (21 h - 4 h 10min = 16 h 50 min).
- Ylityöraja on sama kuin täydessä yleistyöajassa, eli 38 h 45 min.
- Mikäli työtä tehtäisiin yli 16 h 50 min, olisi se lisätyötä ylityörajaan 38 h 45 min saakka ja sen jälkeen ylityötä: ylityöraja on sama kuin täydessä yleistyöajassa.

Esimerkki 3:

- Toimistotyöaika, täysi työaika, 1 arkipyhä
- Arkipyhäviikon työaika on täydessä 36 h 45 min työajassa yhtä arkipyhää kohden 7 h 20 min lyhyempi (36 h 45 min : 5 = 7,35 h ≈ 7 h 20 min).
- Lisätyöraja on 29 h 25 min (36 h 45 min - 7 h 20 min = 29 h 25 min).

- Ylityöraja on 38 h 45 min.

Esimerkki 4:

- Toimistotyöaika, osa-aikatyö, 1 arkipyhä
- Jos keskimääräinen säännöllinen osa-aikatyöaika on esimerkiksi 18 h viikossa, on arkipyhälyhennys pyöristettynä 3 h 35 min yhtä arkipyhää kohden ($18 \text{ h} : 5 = 3,6 \text{ h} \approx 3 \text{ h } 35 \text{ min}$).
- Lisätyöraja on 14 h 25 min ($18 \text{ h} - 3 \text{ h } 35 \text{ min}$).
- Ylityöraja on sama kuin täydessä toimistotyöajassa, eli 38 h 45 min.

Esimerkki 5:

- Jaksotyöaika, täysi työaika, 3 viikon työaikajakso, 4 arkipyhää
- 3 viikon työaikajaksoon ($3 \times 38 \text{ h } 45 \text{ min} = 116 \text{ h } 15 \text{ min}$), johon sisältyy 4 työpäivää lyhentävää arkipyhää (joulu-aatto, joulupäivä, tapaninpäivä ja uudenvuodenpäivä), säännöllistä täyttä työpäivää lyhennetään 31 h ($4 \times 7 \text{ h } 45 \text{ min} = 31 \text{ h}$).
- Lisätyöraja on 85 h 15 min ($116 \text{ h } 15 \text{ min} - 31 \text{ h}$).
- Mikäli työtä tehtäisiin jaksolla yli 85 h 15 min, olisi se lisätyötä ylityörajaan 116 h 15 min saakka ja sen jälkeen ylityötä.

Esimerkki 6:

- Jaksotyöaika, osa-aikatyö, 3 viikon työaikajakso, 4 arkipyhää
- Jos keskimääräinen säännöllinen osa-aikatyöaika on esimerkiksi 19 h viikossa (täysi työaika 38 h 45 min), arkipyhälyhennys on pyöristettynä 3 h 50 min yhtä arkipyhää kohden ($19 \text{ h} : 5 = 3,8 \text{ h} \approx 3 \text{ h } 50 \text{ min}$).
- 3 viikon työaikajaksoon ($3 \times 19 \text{ h} = 57 \text{ h}$), johon sisältyy 4 työpäivää lyhentävää arkipyhää (joulu-aatto, joulupäivä, tapaninpäivä ja uudenvuodenpäivä), säännöllistä osa-aikatyöaikaa lyhennetään 15 h 10 min ($4 \times 3 \text{ h } 50 \text{ min}$).
- Lisätyöraja on 41 h 50 min.
- Mikäli työtä tehtäisiin jaksolla yli 41 h 50 min, olisi se lisätyötä ylityörajaan 116 h 15 min saakka ja sen jälkeen ylityötä.
- Ylityöraja on sama kuin täydessä jaksotyöajassa.

22 § Yleistyöaika

Esimerkki 1:

- Täysi työaika, käytössä on 3 viikon työaikajakso.
- Työaikajakson 2. viikolla on kolme poissaolopäivää. Tältä viikolta tulee taulukon mukaan työaikajaksolle säännöllistä työpäivää suunniteltavaksi 15 h 30 min.
- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työpäivää yhteensä $38 \text{ h } 45 \text{ min} + 15 \text{ h } 30 \text{ min} + 38 \text{ h } 45 \text{ min} = 93 \text{ h}$.

Esimerkki 2:

- Osa-aikatyö, säännöllinen työaika on keskimäärin 30 h viikossa, eli 77,42 % täydestä työajasta. Käytössä on 4 viikon työaikajakso.

- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan työaikajaksokohtaisesti.
- Työaikajakson 2. viikolla on neljä poissaolopäivää. Taulukon mukaan 2. viikolta tulee työaikajaksolle säännöllistä työaikaasuunniteltavaksi täydessä työajassa 7 tuntia 45 minuuttia. Osa-aikaisen työntekijän säännöllinen työaika ko. viikolta työaikajaksolle on 77,42 % 7 tunnista 45 minuutista = 6 h.
- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työaika yhteensä 30 h + 6 h + 30 h + 30 h = 96 h.

24 § Yleistyöaika, lisä- ja ylityö, ei poissaoloa

Esimerkki 1:

- Viikolla on muodostunut sekä vuorokautista että viikoittaista ylityötä.
- Työvuoroluettelo sisältää puolen tunnin ruokatauon.

Kalenteriviikko	ma	ti	ke	to	pe	la	su	yht.
Vahvistettu työaika	8-17.30 9 h	8-15.30 7 h	8-15.45 7 h 15	8-16.30 8 h	8-16.00 7 h 30	–	–	38 h 45
Tehty työaika	12 h	7 h	7 h 15	8 h	7 h 30	11 h	–	52 h 45
Vuorokautista ylityötä	3 h	–	–	–	–	3 h	–	6 h
Korvaus	2 x 50 % ja 1 x 100 %					2 x 50 % ja 1 x 100 %		
Viikoittaista ylityötä	52 h 45 - 6 h - 38 h 45 = 8 h							
Korvaus	5 x 50 % ja 3 x 100 %							

Esimerkki 2:

- Osa-aikatyö, säännöllinen työaika on keskimäärin 30 h viikossa, käytössä on 4 viikon työaikajakso.
- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan työaikajaksokohtaisesti.
- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työaika yhteensä 4 x 30 h = 120 h. Tämä osoittaa lisätyörajan.
- Ylityöraja on 4 x 38 h 45 min = 155 h.

Esimerkki 3:

- Työntekijän säännöllinen osa-aikatyöaika on keskimäärin 20 h viikossa. Työ on järjestetty 4 viikon työaikajaksossa siten, että hän tekee työtä kahtena viikkona 80 h ja on kaksi viikkoa vapaana.
- Työaikajaksolla ei ole poissaoloja.
- Ensimmäiselle työviikolle on suunniteltu työtä 43 h ja toiselle viikolle 37 h.
- Ylityöraja on 155 h (4 x 38 h 45 min = 155 h).

1. viikolla (43 h) suunnitellut työpäivät ovat | 8 | 8 | 9 | 9 | 9 tuntia,
mitkä osoittavat vuorokautisen ylityön rajat

2. viikolla (37 h) työpäivät ovat | 8 | 8 | 7 | 7 | 7 tuntia,
joiden vuorokautisen ylityön rajat ovat | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 tuntia

- Jos työntekijä tekee toisella viikolla työtä kaikkina päivinä 8 tuntia, ei synny vuorokautista ylityötä, koska työaika ei minään päivänä ylitä 8 tuntia. Sen sijaan syntyy 3 tuntia lisätyötä, joka korvataan maksamalla yksinkertainen tuntipalkka tai antamalla vastaava vapaa-aika säännöllisenä työaikana.
- Jos työntekijä tekee työtä myös vapaaviikoillaan, työ on lisätyötä säännöllisen osa-aikatyön (80 h) ylittävältä ajalta 155 tuntiin saakka työaikajaksolla ja sen jälkeen ylityötä

Esimerkki 4:

- Osa-aikatyö, säännöllinen työaika on 30 h viikossa, ei työaika-jaksoa (viikkokohtainen tarkastelu).
- Viikolla on 1 arkipyhä.
- Arkipyhälyhennys on $30:5=6$ h. Viikolle suunnitellaan säännöllistä työaika $30\text{ h} - 6\text{ h} = 24\text{ h}$. Tämä osoittaa lisätyörajan.
- Ylityöraja on 38 h 45 min.
- Jos viikolla tehtäisiin enemmän kuin 24 tuntia työaika, se korvataan lisätyönä ylityörajaan saakka, siltä osin kuin ei ole kyse vuorokautisesta ylityöstä.

25 §

Yleistyöaika, lisä- ja ylityö, ennalta tiedossa oleva poissaolo

Esimerkki 1:

- Täysi työaika, käytössä on 3 viikon työaikajakso.
- Työaikajakson 2. viikolla on yksi ennalta tiedossa oleva poissa- olopäivä. 21 § taulukon mukaan tältä viikolta tulee työaikajaksolle säännöllistä työaika suunniteltavaksi 31 tuntia.
- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työaika yhteensä $38\text{ h }45\text{ min} + 31\text{ h} + 38\text{ h }45\text{ min} = 108\text{ h }30\text{ min}$.
- Kullekin viikolle suunniteltu työaika osoittaa ko. viikon viikoittaisen ylityörajan.

Esimerkki 2:

- Täysi työaika, ei työaikajaksoa (viikkokohtainen tarkastelu).
- Viikolla on yksi ennalta tiedossa oleva poissaolopäivä. Viikolle on lisäksi suunniteltu 4 tuntia vapaa-aikakorvausta.
- 21 § taulukon mukaan viikon säännöllinen työaika ja ylityöraja on 31 tuntia. Työvuoroluetteloon suunnitellaan työaika 27 h ja 4 tuntia vapaa-aikakorvausta.
- Jos ko. viikolla tehtäisiin työtä yli 27 tuntia, 4 ensimmäistä tuntia olisi säännöllistä työaika ja vastaava määrä vapaa-aikakorvausta siirtyy myöhemmin annettavaksi. Vasta 31 tuntia ylittävä työ on viikoittaisena ylityönä korvattavaa, siltä osin kuin kyse ei ole vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 3:

- Osa-aikatyö, säännöllinen työaika on 30 h viikossa eli 77,42 % täydestä työajasta. Käytössä ei ole työaikajaksoa.
- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan viikkokohtaisesti.
- Viikolla on yksi ennalta tiedossa oleva poissaolopäivä.
- 21 § taulukon mukaan viikon säännöllinen työaika ja ylityöraja täydessä työajassa on 31 tuntia. Osa-aikaisen työntekijän säännöllinen työaika viikolla on $77,42\% \cdot 31 \text{ tunnista} = 24 \text{ h}$, joka osoittaa lisätyörajan.
- Ylityöraja on sama kuin täydessä työajassa, eli 31 h.
- Mikäli työtunteja tehdään viikolla yli 24 h, on kyseessä lisätyö ylityörajaan 31 h saakka, siltä osin kuin ei ole kyse vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 4:

- Täysi työaika, ei työaikajaksoa (viikkokohtainen tarkastelu).
- Viikolla on yksi arkipyhä ja yksi ennalta tiedossa oleva poissaolopäivä.
- 21 § taulukon mukaan viikon säännöllinen työaika ja ylityöraja on 31 tuntia. Arkipyhälyhennys on 7 h 45 min. Säännöllinen työaika on $31 \text{ h} - 7 \text{ h } 45 \text{ min} = 23 \text{ h } 15 \text{ min}$, joka osoittaa lisätyörajan.
- Ylityöraja on 31 h.
- Mikäli työtunteja tehdään viikolla yli 23 h 15 min, on kyseessä lisätyö ylityörajaan 31 h saakka, siltä osin kuin ei ole kyse vuoro- kautisesta ylityöstä.

Esimerkki 5:

- Täysi työaika, käytössä on 3 viikon työaikajakso.
- Työaikajakson 2. viikolla on yksi ennalta tiedossa oleva poissa- oloapäivä. Työaikajakson 3. viikolla on yksi arkipyhä.
- Arkipyhälyhennys on 7 h 45 min.
- 21 § taulukon mukaan 2. viikolta tulee työaikajaksolle säännöllistä työaikaa suunniteltavaksi 31 tuntia.
- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työaikaa yhteensä $(38 \text{ h } 45 \text{ min} + 31 \text{ h} + 38 \text{ h } 45 \text{ min}) - 7 \text{ h } 45 \text{ min} = 100 \text{ h } 45 \text{ min}$.
- Lisätyötä voi syntyä sillä viikolla tai viikoilla, joilla arkipyhälyhennys on annettu. Tällaisella viikolla työvuoroluetteloon suunniteltu työaika osoittaa lisätyörajan. Ylityöraja on työvuoroluetteloon suunniteltu työaika lisättyinä arkipyhälyhennyksen määrällä.
- Sellaisilla työaikajakson viikoilla, joilla ei ole annettu arkipyhä- lyhennystä, viikolle suunniteltu työaika osoittaa ko. viikon viikoittaisen ylityörajan.

Esimerkki 6:

- Osa-aikatyö, säännöllinen työaika on keskimäärin 30 h viikossa, eli 77,42 %. Käytössä on 4 viikon työaikajakso.
- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan työaikajaksokohtaisesti.

- Työaikajakson 2. viikolla on kaksi ennalta tiedossa olevaa poissa-olopäivää. Työaikajakson 3. viikolla on yksi arkipyhä. Arkipyhälyhennys on $30:5 = 6$ h.
- 21 § taulukon mukaan 2. viikolta tulee työaikajaksolle säännöllistä työaika suunniteltavaksi täydessä työajassa 23 h 15 minuuttia. Osa-aikaisen työntekijän säännöllinen työaika ko. viikolta on $77,42\% \cdot 23$ tunnista 15 minuutista = 18 h.
- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työaika yhteensä $(30 \text{ h} + 18 \text{ h} + 30 \text{ h} + 30 \text{ h}) - 6 \text{ h} = 102 \text{ h}$. Tämä osoittaa työaika- jakson lisätyörajan.
- Työaikajakson ylityöraja on $38 \text{ h } 45 \text{ min} + 23 \text{ h } 15 \text{ min} + 38 \text{ h } 45 \text{ min} + 38 \text{ h } 45 \text{ min} = 139 \text{ h } 30 \text{ min}$.
- Mikäli työtunteja tehdään työaikajaksolla yli 102 h, on kyseessä lisätyö ylityörajaan 139 h 30 min saakka, siltä osin kuin ei ole kyse vuorokautisesta ylityöstä.

26 §

Yleistyöaika, lisä- ja ylityö, yllättävä poissaolo

Esimerkki 1:

- Täysi työaika, ei työaikajaksoa (viikkokohtainen tarkastelu).
- Viikolle tulee yllättävä poissaolo kahden päivän ajalle.
- Viikolle oli suunniteltu säännöllistä työaika 38 h 45 min. Poissaolopäivien ajalle jää suunniteltua säännöllistä työaika yhteensä 16 h.
- Ko. viikon viikoittainen ylityöraja on poissaoloajan ulkopuolelle suunniteltu työaika $(38 \text{ h } 45 \text{ min} - 16 \text{ h} = 22 \text{ h } 45 \text{ min})$. Jos viikolla tehtäisiin enemmän kuin 22 h 45 min työaika, syntyy viikoittaista ylityötä siltä osin kuin kyse ei ole vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 2:

- Täysi työaika, käytössä on 3 viikon työaikajakso.
- Työaikajakson 1. viikolle tulee yllättävä poissaolo kahden päivän ajalle.
- Työaikajakson 1. viikolle oli suunniteltu säännöllistä työaika yhteensä 40 tuntia. Poissaolopäivien ajalle jää suunniteltua säännöllistä työaika yhteensä 16 h.
- Ko. viikon viikoittainen ylityöraja on poissaoloajan ulkopuolelle suunniteltu työaika $(40 \text{ h} - 16 \text{ h} = 24 \text{ h})$. Jos viikolla tehtäisiin enemmän kuin 24 tuntia työaika, syntyy viikoittaista ylityötä siltä osin kuin kyse ei ole vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 3:

- Täysi työaika, ei työaikajaksoa (viikkokohtainen tarkastelu)
- Viikolla on yksi ennalta tiedossa oleva poissaolo. Viikolle on suunniteltu säännöllistä työaika 31 h.
- Viikolle tulee lisäksi yllättävä poissaolo kahden päivän ajalle. Poissaolon ajalle jää 15 h suunniteltua työaika.
- Ylityöraja on poissaolon ulkopuolelle suunniteltu työaika $31 \text{ h} - 15 \text{ h} = 16 \text{ h}$.

Esimerkki 4:

- Osa-aikaisen työntekijän säännöllinen työaika on 30 tuntia. Käytössä ei ole työaikajaksoa.
- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan viikkokohtaisesti.
- Työvuoroluettelo on viikolle suunniteltu 30 h säännöllistä työ- aikaa, joka osoittaa lisätyöajan. Ylityöraja on täyden työajan ylityöraja 38 h 45 min.
- Viikolle tulee yllättävä poissaolo yhdelle päivälle. Poissaolopäivän ajalle jää suunniteltua säännöllistä työaika 6 tuntia.
- Lisätyöraja on poissaoloajan ulkopuolelle suunniteltu työaika (30 h - 6 h = 24 h).
- Ylityöraja on 38 h 45 min - 6 h = 32 h 45 min.

Esimerkki 5:

- Osa-aikaisen työntekijän säännöllinen työaika on keskimäärin 30 tuntia viikossa. Käytössä on 4 viikon työaikajakso.
- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan työaikajaksokohtaisesti.
- Työvuoroluettelo on suunniteltu säännöllistä työaika 4 x 30 h = 120 h. Tämä osoittaa lisätyöajan. Ylityöraja on täyden työajan ylityöraja 4 x 38 h 45 min = 155 h.
- Työaikajaksolle tulee yllättävä poissaolo kahden päivän ajalle. Poissaoloajan ajalle jää yhteensä 14 tuntia säännöllistä työaika.
- Lisätyöraja on poissaoloajan ulkopuolelle suunniteltu työaika (120 h - 14 h = 106 h).
- Ylityöraja on 155 h -14 h = 141 h.

Esimerkki 6:

- Täysi työaika, ei työaikajaksoa (viikkokohtainen tarkastelu).
- Viikoittainen ylityöraja on 38 h 45 min.
- Viikolla on 1 arkipyhä. Arkipyhälyhennys on 7 h 45 min. Säännöllistä työaika suunnitellaan viikolle 38 h 45 min - 7 h 45 min = 31 h, joka osoittaa lisätyöajan.
- Viikolle tulee yllättävä poissaolo yhdelle päivälle.
- Ylityöraja on poissaolon ulkopuolelle suunniteltu työaika lisättyinä arkipyhälyhennyksen määrällä.
- Poissaolon ulkopuolelle jäi suunniteltua työaika 25 tuntia.
- Ylityöraja on 25 h + 7 h 45 min = 32 h 45 min.
- Jos viikolla tehdään työtunteja yli 25 h, tämän ylittävä työ on lisätyötä 32 h 45 min saakka, siltä osin kuin ei ole kyse vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 7:

- Täysi työaika, käytössä on 3 viikon työaikajakso.
- Työaikajakson 1. viikolla on 1 arkipyhä. Arkipyhälyhennys alentaa työaikajakson säännöllistä työaika 7 h 45 min. Työaikajaksolle suunnitellaan työaika 116 h 15 min - 7 h 45 min = 108 h 30 min.
- Lisätyötä voi syntyä sillä viikolla tai viikoilla, joilla arkipyhälyhennys on annettu.

- Arkipyhälyhennys oli suunniteltu annettavaksi kokonaisuudessaan työaikajakson 3. viikon eri päivinä. Lisätyötä voi syntyä vain työaikajakson 3. viikolla enintään arkipyhälyhennyksen verran.
- Työaikajakson 3. viikolle tulee yllättävä poissaolo yhdelle päivälle. Ko. viikon ylityöraja on poissaolon ulkopuolelle suunniteltu työaika lisätynä arkipyhälyhennyksen määrällä.
- Viikolla 3 poissaolon ulkopuolelle jää tunteja 24 h. Ylityöraja on siten $24 \text{ h} + 7 \text{ h } 45 \text{ min} = 31 \text{ h } 45 \text{ min}$. Mikäli työtunteja tehdään yli 24 h, se on lisätyötä enintään arkipyhälyhennyksen verran, siltä osin kuin ei ole kyse vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 8:

- Osa-aikainen, säännöllinen työaika on keskimäärin 30 h viikossa, käytössä on 4 viikon työaikajakso.
- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan työaikajaksokohtaisesti.
- Työaikajakson 1. viikolla on 1 arkipyhä. Arkipyhälyhennys on $30 : 5 = 6 \text{ h}$. Työaikajaksolle suunnitellaan työaika $120 \text{ h} - 6 \text{ h} = 114 \text{ h}$, joka osoittaa lisätyörajan. Ylityöraja on $4 \times 38 \text{ h } 45 \text{ min} = 155 \text{ h}$.
- Jaksolle tulee yllättävä poissaolo kahden päivän ajalle. Poissaoloajan ajalle jää yhteensä 14 tuntia suunniteltua säännöllistä työaika. Poissaolon ulkopuolelle jää suunniteltua säännöllistä työaika $114 \text{ h} - 14 \text{ h} = 100 \text{ h}$.
- Lisätyöraja on poissaoloajan ulkopuolelle suunniteltu työaika 100 h.
- Ylityöraja on $155 \text{ h} - 14 \text{ h} = 141 \text{ h}$.
- 100 h ylittävä työ on lisätyötä ylityörajaan 141 h saakka siltä osin kuin kyse ei ole vuorokautisesta ylityöstä.
- Koska lisä- ja ylityötä tarkastellaan jaksokohtaisesti, suunnitellun arkipyhälyhennyksen sijoittelulla työvuoroluetteloon ei ole merkitystä lisä- ja ylityön tarkastelussa.

29 §

Toimistotyöaika

Esimerkki 1:

- Täysi työaika, käytössä on 3 viikon työaikajakso.
- Työaikajakson 2. viikolla on kolme poissaolopäivää. Tältä viikolta tulee taulukon mukaan työaikajaksolle säännöllistä työaika suunniteltavaksi 14 h 42 min.
- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työaika yhteensä $36 \text{ h } 45 \text{ min} + 14 \text{ h } 42 \text{ min} + 36 \text{ h } 45 \text{ min} = 88 \text{ h } 12 \text{ min}$.

Esimerkki 2:

- Osa-aikatyö, säännöllinen työaika on keskimäärin 30 h viikossa, eli 81,63 % täydestä työajasta. Käytössä ei ole työaikajaksoa.
- Työaikajakson 2. viikolla on neljä poissaolopäivää. Taulukon mukaan 2. viikolta tulee työaikajaksolle säännöllistä työaika suunniteltavaksi täydessä työajassa 7 tuntia 21 minuuttia.

Osa- aikaisen työntekijän säännöllinen työaika ko. viikolta työaika- jaksolle on $81,63\% \cdot 7 \text{ tunnista } 21 \text{ minuutista} = 6 \text{ h}$.

- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työaikaa yhteensä $30 \text{ h} + 6 \text{ h} + 30 \text{ h} + 30 \text{ h} = 96 \text{ h}$.

31 § Toimistotyöaika, lisä- ja ylityö, ei poissaoloa

Esimerkki 1:

- Täysi työaika, ei työaikajaksoa (viikkokohtainen tarkastelu).
- Viikolla on yksi arkipyhä, jonka perusteella työaikaa on lyhennetty 7 h 20 min.
- Työvuoroluetteloon on merkitty työaikaa ko. viikolle 29 h 25 min. Tämä tuntimäärä osoittaa lisätyörajan.
- Ylityöraja on 38 h 45 min ($29 \text{ h } 25 \text{ min} + 2 \text{ h} + 7 \text{ h } 20 \text{ min} = 38 \text{ h } 45 \text{ min}$).

Esimerkki 2:

- Osa-aikatyö, säännöllinen työaika keskimäärin 30 h viikossa, käytössä on 4 viikon työaikajakso.
- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan työaikajaksokohtaisesti.
- Työaikajaksolla on 2 arkipyhää. Arkipyhälyhennys on $30 : 5 = 6 \text{ h}$ arkipyhää kohden, eli $2 \times 6 \text{ h} = 12 \text{ h}$.
- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työaikaa $4 \times 30 \text{ h} - 12 \text{ h} = 108 \text{ h}$, joka osoittaa työaikajakson lisätyörajan.
- Työaikajakson ylityöraja on 155 h ($4 \times 38 \text{ h } 45 \text{ min}$).

32 § Toimistotyöaika, lisä- ja ylityö, ennalta tiedossa oleva poissaolo

Esimerkki 1:

- Täysi työaika, ei työaikajaksoa (viikkokohtainen tarkastelu).
- Viikolla on yksi ennalta tiedossa oleva poissaolopäivä ja neljä työpäivää.
- 29 § kohdan 3 taulukon mukaan viikon säännöllinen työaika on 29 h 24 min. Tämä osoittaa lisätyörajan.
- Jokaiselta viikon työpäivältä (4 kpl) huomioidaan ylityörajan laskennassa 24 minuuttia, eli $4 \times 24 \text{ min} = 1 \text{ h } 36 \text{ min}$.
- Ylityöraja on $29 \text{ h } 24 \text{ min} + 1 \text{ h } 36 \text{ min} = 31 \text{ h}$.
- Mikäli työtunteja tehdään viikolla yli 31 h, on kyseessä viikoittainen ylityö, siltä osin kuin ei ole kyse vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 2:

- Täysi työaika, käytössä on 3 viikon työaikajakso.
- Työaikajakson 2. viikolla on yksi ennalta tiedossa oleva poissa- olopäivä. 29 § kohdan 3 taulukon mukaan 2. viikolta tulee työ- aikajaksolle säännöllistä työaikaa suunniteltavaksi 29 h 24 min.
- Työaikajaksolle suunnitellaan säännöllistä työaikaa yhteensä $36 \text{ h } 45 \text{ min} + 29 \text{ h } 24 \text{ min} + 36 \text{ h } 45 \text{ min} = 102 \text{ h } 54 \text{ min}$.
- Sillä viikolla, jolla on poissaolo (jakson 2. viikko), viikolle suunniteltu työaika lisättynä 24 minuutilla työpäivää kohden osoittaa ko. viikon viikoittaisen ylityörajan.

- Muilla jakson viikoilla (1. ja 3. viikko) suunniteltu työaika lisättyä 2 tunnilla osoittaa ko. viikon viikoittaisen ylityörajan

Esimerkki 3

- Täysi työaika, ei työaikajaksoa (viikkokohtainen tarkastelu).
- Viikolla on yksi ennalta tiedossa oleva poissaolopäivä ja 4 työpäivää. Viikolle on lisäksi suunniteltu 5 tuntia vapaa-aikakorvausta.
- 29 § taulukon mukaan viikon säännöllinen työaika on 29 h 24 min. Tämä osoittaa lisätyörajan.
- Jokaiselta viikon työpäivältä (4 kpl) huomioidaan ylityörajan laskennassa 24 minuuttia, eli $4 \times 24 \text{ min} = 1 \text{ h } 36 \text{ min}$
- Ylityöraja on $29 \text{ h } 24 \text{ min} + 1 \text{ h } 36 \text{ min} = 31 \text{ h}$.
- Työvuoroluetteloon suunnitellaan 24 h 24 min työaika ja 5 tuntia vapaa-aikakorvausta.
- Jos ko. viikolla tehtäisiin työtä yli 24 h 24 min, 5 ensimmäistä tuntia olisi säännöllistä työaika ja vastaava määrä vapaa-aikakorvausta siirtyy myöhemmin annettavaksi. 29 h 24 minuuttia ylittävä työ on lisätyötä ylityörajan 31 h saakka. Vasta 31 h ylittävä työ on viikoittaisena ylityönä korvattavaa, siltä osin kuin kyse ei ole vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 4:

- Osa-aikainen, säännöllinen työaika keskimäärin 30 h viikossa, käytössä on 4 viikon työaikajakso. Osa-aikaprosentti on 81,63 %.
- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan työaikajaksokohtaisesti.
- Työaikajakson 2. viikolla on yksi ennalta tiedossa oleva poissa- oloapäivä ja 4 työpäivää
- 29 § taulukon mukaan 2. viikolta säännöllinen työaika täydessä työajassa on 29 h 24 min. Osa-aikaisen työntekijän säännöllinen työaika viikolta on 81,63 % 29 tunnista 24 minuutista = 24 h.
- Lisätyöraja on työaikajaksolle suunniteltu työaika, eli $30 \text{ h} + 24 \text{ h} + 30 \text{ h} + 30 \text{ h} = 114 \text{ h}$.
- Jokaiselta työaikajakson 2. viikon työpäivältä (4 kpl) huomioidaan ylityörajan laskennassa 24 minuuttia, eli $4 \times 24 \text{ min} = 1 \text{ h } 36 \text{ min}$.
- Ylityöraja on $29 \text{ h } 24 \text{ min} + 1 \text{ h } 36 \text{ min} + 3 \times 38 \text{ h } 45 \text{ min} = 147 \text{ h } 15 \text{ min}$.

33 §

Toimistotyöaika, lisä- ja ylityö, yllättävä poissaolo

Esimerkki 1

- Täysi työaika, ei työaikajaksoa (viikkokohtainen tarkastelu)
- Viikolle tulee yllättävä poissaolo kahden päivän ajalle ja poissa- olon ulkopuolelle jää kolme (3) työpäivää.
- Viikolle oli suunniteltu säännöllistä työaika 36 h 45 min. Poissaolopäivien ajalle jää suunniteltua säännöllistä työaika yhteensä 16 h.

- Lisätyöraja on poissaolon ulkopuolelle suunniteltu työaika (36 h 45 min - 16 h = 20 h 45 min).
- Jokaiselta viikon työpäivältä (3 kpl) huomioidaan ylityörajan laskennassa 24 minuuttia, eli 3 x 24 min = 1 h 12 min
- Viikon ylityöräjäksi muodostuu 20 h 45 min + 1 h 12 min = 21 h 57 min.
- Jos viikolla tehtäisiin enemmän kuin 20 h 45 min työaika, se on lisätyönä korvattavaa ylityörajaan 21 h 57 min saakka, siltä osin kuin kyse ei ole vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 2

- Täysi työaika, käytössä on 3 viikon työaikajakso.
- Työaikajakson 1. viikolle tulee yllättävä poissaolo kahden päivän ajalle ja poissaolon ulkopuolelle jää kolme (3) työpäivää.
- Työaikajakson 1. viikolle oli suunniteltu säännöllistä työaika yhteensä 40 h. Poissaolopäivien ajalle jää suunniteltua säännöllistä työaika yhteensä 16 h.
- Ko. viikon lisätyöraja on poissaolon ulkopuolelle suunniteltu työ- aika (40 h - 16 h = 24 h).
- Ko. viikon viikoittainen ylityöraja on poissaoloajan ulkopuolelle suunniteltu työaika lisätynä 24 minuutilla kutakin viikon työpäivää kohden.
- Jokaiselta viikon työpäivältä (3 kpl) huomioidaan ylityörajan laskennassa 24 minuuttia, eli 3 x 24 min = 1 h 12 min.
- Ylityöraja on 24 h + 1 h 12 min = 25 h 12 min.
- Jos viikolla tehtäisiin enemmän kuin 24 tuntia työaika, se on lisätyönä korvattavaa ylityörajaan 25 h 12 min saakka, siltä osin kuin kyse ei ole vuorokautisesta ylityöstä.

Esimerkki 3

- Osa-aikatyö, säännöllinen työaika on 30 h viikossa. Käytössä ei ole työaikajaksoa.
- Lisä- ja ylityötä tarkastellaan viikkokohtaisesti.
- Työvuoroluetteloon on viikolle suunniteltu 30 h säännöllistä työ- aikaa. Ylityöraja on täyden työajan ylityöraja 38 h 45 min.
- Viikolle tulee yllättävä poissaolo yhdelle päivälle. Poissaolopäivän ajalle on suunniteltu säännöllistä työaika 6 tuntia. Poissaolon ulkopuolelle jää neljä (4) työpäivää.
- Lisätyöraja on poissaoloajan ulkopuolelle suunniteltu työaika (30 h - 6 h = 24 h).
- Viikon poissaolopäivältä (1 kpl) vähennetään ylityörajan laskennassa 24 minuuttia
- Ylityöraja on 38 h 45 min - 6 h - 24 min = 32 h 21 min.
-

Esimerkki 1

- Työntekijän kanssa on sovittu, että hänen keskimääräinen viikoittainen työaikansa on 20 h viikossa (51,61 %) täyden säännöllisen työajan ollessa 38 h 45 min viikossa. Jos työssä noudatetaan esimerkiksi kolmen viikon työaikajaksoa, on

hänen säännöllinen osa-aikatyöaikansa 60 h (suunnitteluraja, lisätyöraja) työaikajaksossa.

38 § Jaksotyöaika, ennalta tiedossa oleva keskeytys

Esimerkki 1

- Työntekijälle vahvistetaan vuosilomaa 2 päivää kolmen viikon työaikajakson yhdelle viikolle. Siltä viikolta työaikajaksolle merkitään työaika 24 h 18 min.
- Kahdelta muulta viikolta työaika tulee 77 h 30 min (2 x 38 h 45 min = 77 h 30 min).
- Koko työaikajakson työaika on siten 101 h 48 min. (77 h 30 min + 24 h 18 min = 101 h 48 min), mikä osoittaa myös jakson ylityö- rajan.
- Harkinnanvaraisen työloman myöntämisestä on määräykset V luvun 12 §:n 3 kohdassa.

Esimerkki 2:

- Työntekijän säännöllinen osa-aikatyöaika on keskimäärin 20 h viikossa eli 51,61 prosenttia täydestä työajasta.
- Hänen työaikansa viikolla, jolla on 3 keskeytyspäivää, on 51,61 prosenttia 16 tunnista 12 minuutista = 8 h 22 min.
- Jos työntekijä tekee työtä 3 viikon jaksossa, on hänen työaikansa näin keskeytyneellä jaksolla 48 tuntia 22 minuuttia (2 x 20 h + 8 h 22 min = 48 h 22 min).

40 § Jaksotyöaika, yllättävä keskeytys

Esimerkki 1:

- Osa-aikatyössä, jota tehdään 4 viikon työaikajaksossa, ylityöraja on myös yllättäen keskeytyneellä jaksolla 155 tuntia (4 x 38 h 45 min = 155 h).
- Työvuoroluetteloon suunnitellun työajan ja ylityörajan välinen aika on lisätyötä.

Esimerkki 2:

- Työntekijälle on suunniteltu annettavaksi 8 tuntia vapaa-aika-korvausta työaikajaksolla.
- Työaikajakso keskeytyy yllättäen, jolloin ylityörajan osoittaa keskeytyksen ulkopuolelle suunniteltu työaika lisätynä 8 tunnilla.
- Työntekijä tekeekin työaikajakson aikana yhden ylimääräisen 10 tunnin työpäivän. Tästä työajasta on 2 tuntia ylityötä (ylittää lasketun ylityörajan), mikä korvataan 50 prosentilla korotettuna. Vapaa-aikahyvitys (8 h) jää saamatta ja vastaava vapaa annetaan seuraavalla työaikajaksolla tai korvataan rahana tämän työehtosopimuksen III luku 14 §:n mukaisesti.

41 § Jaksotyöaika, yllättävä keskeytys arkipyhäjaksolla

Esimerkki 1:

- Täydessä työajassa 3 viikon työaikajakso, johon sisältyy yksi arkipyhä, keskeytyy yllättäen 3 päiväksi.
- Muulle kuin keskeytysajalle on suunniteltu työaika 92 h.
- Suunniteltu työaika, 92 h, osoittaa lisätyörajan; ylityöraja on 99 h 45 minuuttia (92 h + 7 h 45 min = 99 h 45 min).

44 § Jaksotyöaika, lyhyet työsuhteet

Esimerkki 1:

- Käytössä on 4 viikon työaikajakso.
- Työntekijän sijaisuus kestää tästä ajasta 2 täyttä kalenteriviikkoa ja 3 päivää.
- Ylityöraja (suunnitteluraja) on 38 h 45 min viikkoa kohden ja vajaalta viikolta 24 h 18 min.
- Sijaisuuden ajalle voidaan siis suunnitella työtä 101 h 48 min. (38 h 45 min + 38 h 45 min + 24 h 18 min = 101 h 48 min).
- Työntekijän toteutunut työaika on ollut 114 h 18 min, josta ylityötä ensimmäisellä täydellä viikolla on 2 h, toisella täydellä viikolla 4 h ja vajaalla viikolla 6 h 30 min.
- Ensimmäisen ja toisen viikon ylityö on alle 6 h eli ylityö korvataan 50 prosentilla korotettuna. Kolmannella (vajaalla viikolla) ylityötä on 6 h 30 minuuttia, joten 6 tuntia korotetaan 50 prosentilla ja 30 minuuttia 100 prosentilla.

Esimerkki 2:

- Käytössä on kolmen viikon työaikajakso.
- Työntekijän sijaisuus kestää ensimmäisen viikon torstaista toisen viikon keskiviikkoon.
- Ylityöraja on ensimmäisellä viikolla 32 h 24 min ja toisella viikolla 24 h 18 min.
- Työntekijä on tehnyt ensimmäisellä viikolla työtä 40 h 24 min ja toisella viikolla 26 h 18 min.
- Ylityötä on siten syntynyt ensimmäisellä viikolla 8 h, joista 6 ensimmäistä ylityötuntia maksetaan 50 prosentilla ja 2 viimeistä ylityötuntia 100 prosentilla korotettuna. Toisen viikon 2 ylityötuntia korotetaan 50 prosentilla.

Luku IV Vuosiloma

3 § Täysi lomanmääräytymiskuukausi

Esimerkki 1:

- 14 työpäivän sääntöä tarvitaan vain niissä harvoissa tapauksissa, jolloin työsuhde jatkuu vähintään 16 kalenteripäivää kalenterikuukaudessa, ja siihen sisältyy 14 työpäivää, mutta siihen ei sisälly 35 työtuntia. Jos työntekijä esimerkiksi työskentelee vain 2 tuntia päivässä 14 päivänä kuukaudessa eli yhteensä 28 tuntia, on kuukausi täysi lomanmääräytymiskuukausi 14 päivän säännön perusteella, vaikka 35 työtunnin ehto ei täytykään.

Vuosilomataulukoiden käyttö**Esimerkki 1:**

Taulukot 1, 2 tai 3, rivin B käyttö

- Työntekijä on sairauslomalla 4.5.-30.9.
- Työntekijän vuosiloma määräytyy rivin B mukaan, koska hän ei ole lomavuoden lomakautena (2.5.-30.9.) työssä vähintään 6 työssäolopäivää.

Esimerkki 2:

Taulukot 1, 2 tai 3, rivin A tai B käyttö: Lomakorvaus

- Työntekijän työsuhde kestää 1.9.2012-31.5.2013.
- Työsuhde ajoittuu kahdelle lomanmääräytymisvuodelle: 2012-2013 (lomakausi 2.5.-30.9.2012) ja lomanmääräytymisvuodelle 2013-2014 (lomakausi 2.5.-30.9.2014). Lomanmääräytymisvuodet tarkastellaan erikseen.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2012-2013 maksetaan lomakorvaus rivin B mukaan 7 kuukaudelta työsuhteen päättyessä. Jos työntekijälle annettaisiin kertynyt vuosiloma lomana ennen työsuhteen päättymistä, käytettäisiin riviä A ehdolla, että työntekijä olisi työssä (työnteossa) vähintään kuutena päivänä ajalla 2.5.-30.9.2013.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2013-2014 lomakorvaus maksetaan rivin B mukaan 2 kuukaudelta. Riviä B käytetään, vaikka kertynyt loma annettaisiin tämänkin lomanmääräytymisvuoden osalta lomana ennen työsuhteen päättymistä, koska työntekijä ei olisi enää palveluksessa lomavuoden lomakautena 2.5.-30.9.2014.

Vuosilomataulukkojen käyttöä koskevat esimerkit:**Esimerkki 1:**

Taulukko 1, rivin A käyttö:

Viidentoista (15) vuoden palvelusehto täyttyy lomanmääräytymisvuoden aikana

- Työntekijän työsuhde alkaa 1.10.2012 ja jatkuu edelleen.
- Nykyinen työnantaja hyväksyy toisen työnantajan palvelusta kokemuslisään oikeuttavaa palvelusaikaa 14 vuotta 6 kuukautta, jolloin 15 vuoden palvelusaika täyttyy 31.3.2013.
- Lomanmääräytymisvuonna 1.4.2012-31.3.2013 työntekijälle kertyy vuosilomaa taulukon 1 rivin A mukaan 6 täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta 18 vuosilomapäivää.
- Taulukkoa 1 käytetään, koska työntekijällä on lomanmääräytymisvuoden päättyessä (31.3.2013) kokemuslisään oikeuttavaa palvelusaikaa 15 vuotta ja hänen työsuhteensa on kestänyt välittömästi ja yhtäjaksoisesti vähimmäismäärän eli 6 kuukautta.
- Riviä A käytetään, koska työsuhde jatkuu ja loma pidetään lomana.

Esimerkki 2:

Taulukko 1, rivin B käyttö:

Työsuhde päättyy, ei työssä lomavuoden lomakautena.

- Työntekijä siirtyy eläkkeelle 1.6.2012 (yli 15 vuoden palvelu).
- Tarkastellaan kahta lomanmääräytymisvuotta: 2011-2012 ja 2012-2013.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2011-2012 työntekijälle kertyy vuosilomaa 12 täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta taulukon 1 mukaan.
- Työnantaja vahvistaa kertyneen vuosiloman pidettäväksi ennen eläkkeelle siirtymistä ajalle 19.4.-31.5.2012.
- Vuosilomapäivien lukumäärä (30) määräytyy taulukon rivin B mukaan, koska työntekijä ei olisi ollenkaan työssä (ainoastaan lomalla) lomanmääräytymisvuoden lomakautena 2.5.-30.9.2012.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2012-2013 työntekijälle kertyy uutta lomaa huhti-toukokuulta eli kahdelta kuukaudelta taulukon 1 rivin B mukaan 5 päivää.
- Riviä B käytetään, koska työntekijä ei olisi työssä enää lomanmääräytymisvuoden lomakautena 2.5.-30.9.2013. Tämä loma maksetaan lomakorvauksena työsuhteen päättyessä.

Esimerkki 3:

Taulukot 3 ja 1:

Kuuden kuukauden yhtäjaksoinen palvelusehto ei täyty ennen lomanmääräytymisvuoden loppua.

- Työntekijän nykyinen työsuhde alkaa 1.11.2012 ja jatkuu edelleen.
- Työntekijällä on nykyisen työnantajan hyväksymää kokemuslisään oikeuttavaa aikaisempaa palvelusaikaa yli 15 vuotta.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2012-2013 työntekijälle kertyy vuosilomaa taulukon 3 rivin A mukaan viideltä täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta 9 vuosilomapäivää.
- Taulukkoa 3 käytetään, koska työntekijä ei ole lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä yhtäjaksoisesti nykyisen työnantajan palveluksessa kuutta kuukautta.
- Riviä A käytetään, koska työsuhde jatkuu ja vuosiloma pidetään lomana.
- Lomanmääräytymisvuonna 2013-2014 ja sitä seuraavina vuosina palvelussuhteen jatkuessa keskeytyttä, työntekijä ansaitsee vuosilomaa taulukon 1 mukaisesti.

Esimerkki 4:

Taulukot 3 ja 2:

Yhden vuoden palvelusehto täyttyy toisena lomanmääräytymisvuonna, jolloin myös työsuhde päättyy.

- Työntekijän työsuhde kestää 1.10.2012-30.9.2013.
- Työsuhde ajoittuu kahdelle lomanmääräytymisvuodelle 2012-2013 ja 2013-2014.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2012-2013 käytetään taulukkoa 3, koska nykyinen työsuhde jatkuu lomanmääräytymisvuoden loppuun (31.3.2013) mennessä yhtäjaksoisesti alle vuoden, eikä työntekijällä ole kokemuslisään oikeuttavaa aikaisempaa palvelua vähintään viittä vuotta.
- Taulukon 3 rivin A mukaan työntekijälle kertyy vuosilomaa kuudelta täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta 10 vuosilomapäivää.
- Riviä A käytetään, koska työsuhde jatkuu edelleen vuoden 2012 lomakautena ja loma pidetään lomana.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2013-2014 työntekijälle kertyy vuosilomaa taulukon 2 rivin B mukaan kuudelta täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta 13 vuosilomapäivää.
- Taulukkoa 2 käytetään, koska työsuhde tulee kestäneeksi yhden vuoden (30.9.2013) tämän lomanmääräytymisvuoden aikana.
- Riviä B käytetään, koska työntekijä ei työsuhteen päättymisen vuoksi olisi työssä enää lomavuoden (2014) lomakaudella.

Esimerkki 5:

Taulukot 3 ja 2:

Yhden vuoden palvelusehto täyttyy, työsuhde päättyy, vuosiloma pidetty osittain ja loppuloma maksetaan lomakorvauksena.

- Työntekijän työsuhde kestää 1.7.2010-31.3.2013 ja hänellä on kokemuslisään oikeuttavaa palvelusaikaa 2 vuotta.
- Työsuhde ajoittuu kolmelle lomanmääräytymisvuodelle: 2010-2011, 2011-2012 ja 2012-2013.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2010-2011 työntekijälle kertyy vuosilomaa taulukon 3 rivin A mukaan 9 täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta 17 vuosilomapäivää.
- Taulukkoa 3 käytetään, koska yhtäjaksoinen palvelu jatkuu ennen lomanmääräytymisvuoden loppua (31.3.2011) alle vuoden.
- Riviä A käytetään, koska työsuhde jatkuu ja vuosiloma pidetään lomana.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2011-2012 työntekijälle kertyy vuosilomaa taulukon 2 rivin A mukaan 12 täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta 28 vuosilomapäivää.
- Taulukkoa 2 käytetään, koska työsuhde tulee kestäneeksi yhden vuoden tämän lomanmääräytymisvuoden aikana.
- Riviä A käytetään, koska työsuhde jatkuu ja vuosiloma pidetään kokonaan lomana.
- Lomanmääräytymisvuodelta 2012-2013 työntekijälle kertyy vuosilomaa 12 täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta.
- Kertynyt vuosiloma maksetaan kokonaan lomakorvauksena taulukon 2 rivin B mukaan (25 korvauspäivää).
- Jos osakin lomasta maksetaan lomakorvauksena, korvattavien päivien lukumäärä määräytyy taulukon rivin B mukaan.

Esimerkki 6:

Taulukko 3:

Alle yhden vuoden työsuhde päättyy, vuosiloma maksetaan lomakorvauksena tai lomapäivät pidetään.

- Työntekijän työsuhde kestää 1.6.2012-20.2.2013 ja ajoittuu yhdelle lomanmääräytymisvuodelle (2012-2013).
- Lomanmääräytymisvuodelta työntekijälle kertyy vuosilomaa taulukon 3 rivin B mukaan 9 täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta 15 vuosilomapäivää.
- Taulukkoa 3 käytetään, koska työsuhde kestää lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä alle yhden vuoden.
- Riviä B käytetään, koska vuosilomapäivät maksetaan lomakorvauksena.
- Riviä B käytettäisiin, vaikka työntekijä pitäisi vuosilomapäivät lomana työsuhteen aikana, koska hän ei olisi työssä työsuhteen päättymisen vuoksi lomavuoden lomakautena (2.5.-30.9.2013) vähintään kuutena päivänä.

6 § Vuosilomapäivien kuluminen

Esimerkki 1

- Jaksotyöaikajärjestelmässä vuosiloman kulumista vajailla viikoilla ja keskeytyneen työaikajakson taulukkoa tarkastellaan aina yhdessä.
- Jaksotyöajassa olevan työntekijän vuosiloma vahvistetaan ajaksi 29.3-1.4.2010 (pääsiäisviikon maanantai -torstai). Vuosilomaa kuluu 4 päivää. Koska viikolla on 4 keskeytyspäivää, keskeytyneen jakson taulukon mukaan viikolta tulisi työvuoroluetteloon työaika 8 tuntia 6 minuuttia. Viikolla on kuitenkin yksi työaika lyhentävä arkipyhä (pitkäperjantai), joka lyhentää työaika 7 tunnilla 45 minuutilla. Työaika jää viikolta jaksolle siten 21 minuuttia. Koska päivät perjantaista sunnuntaihin eivät ole lomapäiviä, voidaan ne merkitä työpäiviksi.

Esimerkki 2

- Osa-aikaeläkkeellä olevan työntekijän lomaoikeus on 38 päivää.
- Hänen työaikansa on 19 tuntia viikossa, ja hän työskentelee joka viikko kolmena (3) työpäivänä viidestä (5).
- Laskutoimitus $3 : 5 \times 38 = 22,8$ eli 23 päivää
- Koska vuosilomaa annettaessa lomaan tulee sisällyttää työ- ja vapaapäiviä samassa suhteessa ($38 - 23 = 15$), kuin työssä ollessakin, pitää loma-aikaan sijoittaa 23 lomapäivää työpäiville ja 15 lomapäivää päiville, jotka ilman lomaa olisivat vapaapäiviä.

11 § Vuosilomapalkka

Esimerkki 1:

Työntekijä on työskennellyt lomanmääräytymisvuoden aikana 7 kuukautta 60 %:n työajassa ja 5 kuukautta 100 %:n työajassa.

Hänen keskimääräinen työaikaprosenttinsa on näin ollen $(7 \times 60 + 5 \times 100)/12 = 76,7 \%$. Henkilön täysi (100 %) varsinainen palkka on 2 500 €/kk. Vuosilomapalkka lasketaan kuukausipalkasta, joka on $76,7 \% \times 2500 \text{ €} = 1917,50 \text{ €/kk}$, riippumatta siitä mikä henkilön työaikaprosentti on loman alkaessa.

Esimerkki 2:

Työntekijän palvelussuhde on alkanut 1.5. eli on voimassa 11 kk lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä. Hänen työaikaprosenttinsa on kesäkuun 17 päivään saakka 60 % ja sen jälkeen 100 %. Hänen keskimääräinen työaikaprosenttinsa on näin ollen $1,57 \text{ kuukautta} \times 60 \% \text{ (toukokuu 1 kk + kesäkuun osuus 17/30 pv)} + 9,43 \text{ kk} \times 100 \% \text{ (kesäkuun osuus 13/30 pv + heinä - maaliskuu 9 kk)}/11 = 94,3 \%$. Henkilön täysi (100 %) varsinainen palkka on 2500 €/kk. Vuosilomapalkka lasketaan kuukausipalkasta, joka on $94,3 \% \times 2500 \text{ €} = 2357,50 \text{ €}$, riippumatta siitä mikä henkilön työaikaprosentti on loman alkaessa.

Esimerkki 3:

- Työntekijän varsinainen palkka lomanmääräytymisvuodelta (1.4.-31.3.) on ollut 28 000 €.
- Säännölliseltä työajalta maksetut sunnuntai-, ilta- ja yötyökorvaukset ovat olleet 1 750 €.
- Vuosiloma-ajan päiväpalkan korotusprosentti saadaan seuraavasti: $1\,750 : 28\,000 \times 100 = 6,25 \%$

Esimerkki 4:

- Työntekijän työsuhde on alkanut 1.1.
- Korotus lasketaan 1.1. ja 31.3. väliseltä ajalta maksettujen työaikakorvausten osuutena samana aikana maksetusta varsinaisesta palkasta.

12 § Lomakorvaus työsuhteen jatkuessa

Esimerkki 1:

- Osa-aikaisen työntekijän, joka on työssä kahtena päivänä viikossa, 4 tuntia päivässä tai 10 tuntia joka toinen viikko, työaika jää useimpina kuukausina alle 35 tunnin tai alle 14 työpäivän, jolloin näiltä kuukausilta ei kerry vuosilomapäiviä.
- Jos lomaa kertyy esimerkiksi neljältä (4) kuukaudelta vuodessa, hänelle vahvistetaan vuosilomaa tältä ajalta ja maksetaan loma- ajan palkkana tässä momentissa tarkoitettu lomakorvaus.
- Työntekijä ansaitsee lomarahaa 4 kuukaudelta.

Esimerkki 2:

- Työnantajan palveluksessa 12 vuotta olleen osa-aikaisen työntekijän työsopimuksessa on sovittu, että hän työskentelee

joka viikko maanantaina ja keskiviikkona kumpanakin päivänä 4 työtuntia.

- Lomanmääräytymisvuonna 1.4.-31.3. hänelle muodostuu 7 täyttä lomanmääräytymiskuukautta 5 kuukauden jäädessä vajaaksi.
- Täysiltä lomanmääräytymiskuukausilta työntekijä ansaitsee lomaa edellä 5 §:n kohdan 3 vuosilomataulukon 2 alakohdan 2. mukaan eli yhteensä 18 lomapäivää.
- Vuosiloman ajalta hänelle maksetaan edellä 3 momentin mukaisesti vuosilomapalkkana 11,5 prosenttia hänelle lomanmääräytymisvuoden aikana maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta.
- Täysiltä lomanmääräytymiskuukausilta (7) työntekijälle maksetaan myös lomarahaa.
- Hätätyöstä ja ylityöstä peruspalkan lisäksi maksettua korotusta ei oteta huomioon lomakorvausta laskettaessa.

13 § Lomakorvaus työsuhteen päättyessä

Esimerkki 1:

- Työntekijän lomaoikeus määräytyi taulukon 1 mukaisesti.
- Työsuhde oli jatkunut koko edellisen lomanmääräytymisvuoden ja päättyi 31.8.
- Työntekijä oli pitänyt edellisen lomanmääräytymisvuoden 38 vuosilomapäivästä 27 lomapäivää ennen työsuhteen päättymistä. Koska osa vuosilomasta maksetaan lomakorvauksena, käytetään vuosilomataulukon 1 riviä B, jonka mukaan korvattavia vuosilomapäiviä on 30. Koska vuosilomasta oli pidetty jo 27 päivää lomana, korvattavaksi jää 3 päivää.
- Kulumassa olevalta lomanmääräytymisvuodelta työntekijä oli ansainnut lomaa 1.4.-31.8. viideltä (5) kuukaudelta. Koska kulumassa oleva loma maksetaan kokonaan lomakorvauksena, käytetään taulukon 1 riviä B, jolloin korvattavaa vuosilomaa oli 13 päivää. Yhteensä korvattavia päiviä oli siten 16 (3 + 13).
- Jos esimerkin työntekijä olisi pitänyt "vanhasta" vuosilomasta ennen työsuhteen päättymistä esimerkiksi 32 päivää ja lopullinen lomapäivien lukumäärä olisi pienentynyt 30 päivään, ei yli meneviä päiviä voitaisi periä takaisin tai kuitata seuraavan lomanmääräytymisvuoden lomasta, vaan korvattavaksi jäisi edelleen "uuden" vuosiloman 13 päivää.

Esimerkki 2:

- Työntekijän määräaikainen työsuhde on alkanut 25.7. ja päättynyt seuraavana vuonna 9.4.
- Työsuhteen aikana ei ole pidetty lomaa eikä maksettu lomakorvausta.
- Aloittamiskuukausi (heinäkuu) ja lopettamiskuukausi (huhtikuu) eivät kumpikaan yksin ole vuosilomaan oikeuttavia täysiä lomanmääräytymiskuukausia.

- Aloittamis- ja lopettamiskuukauden aikana työsuhde on yhteensä jatkunut 16 kalenteripäivää ja niihin on yhteensä sisältynyt vähintään 35 työtuntia (tai vähintään 14 työpäivää).
- Heinäkuu ja huhtikuu yhdistetään ja niistä muodostuu yksi täysi lomanmääräytymiskuukausi.

15 § Lomaraha

Esimerkki 1:

- Mikäli työntekijä on esimerkiksi hoitanut osan heinäkuuta omaa työtään ja osan heinäkuuta yksinomaan muuta työtä ja tämän vuoksi heinäkuulta hänelle on maksettu kahdenlaista palkkaa, lomaraha lasketaan kummankin tehtävän hoitamisesta heinäkuulta maksetun yhteenlasketun varsinaisen palkan perusteella.
- Jos työntekijän heinäkuun palkka määräytyy tämän työehtosopimuksen 2 luvun 5 §:n mukaisena osa-aikapalkkana, lomaraha lasketaan tämän osa-aikapalkan perusteella.

Esimerkki 2:

- Työntekijän työsuhde on alkanut 1.8.
- Hänellä on 15 vuotta työnantajan hyväksymää kokemuslisäaikaa ja ansaitsee siten vuosilomaa taulukon 1 mukaisesti.
- Täysiä lomanmääräytymiskuukausia on 8 lomanmääräytymisvuoden päättyessä 31.3.
- Lomanmääräytymisvuoden lomaraha on $6 (\%) \times 8 (\text{kk}) = 48$ prosenttia heinäkuun varsinaisesta kuukausipalkasta.

Esimerkki 3:

- Työntekijä, jonka vuosilomaoikeus on 38 työpäivää, siirtyy tuntipalkkaisesta työntekijästä kuukausipalkkaiseksi työntekijäksi 1.9. alkaen.
- Hän on pitänyt lomaa touko-kesäkuussa 25 työpäivää, joilta päiviltä hän on saanut vuosilomapalkkansa yhteydessä myös lomarahan.
- Työntekijälle on maksettava syyskuun palkanmaksun yhteydessä jäljellä olevan vuosiloman (13 työpäivää) lomarahan osuus.
- Laskutoimitus: $13 : 38 \times \text{koko lomaraha}$ (koko lomaraha = 12 kuukautta \times 6 prosenttia \times heinäkuun varsinainen kuukausipalkka).

Luku V Työloma

10 § Tilapäinen hoitovapaa

Esimerkki 1:

- Lapsi on sairastunut äkillisesti perjantain vastaisena yönä ja työntekijä jää perjantaina hoitamaan lasta. Lauantai ja sunnuntai ovat työntekijän säännöllisiä vapaapäiviä. Palkka maksetaan enintään kolmelta peräkkäiseltä kalenteripäivältä eli perjantailta, lauantailta ja sunnuntailta. Työntekijällä on oikeus saada vapaata 4 perättäistä

- työpäivää lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi eli perjantai maanantai tiistai ja keskiviikko, joista aika maanantaista keskiviikkoon on palkatonta.

Esimerkki 2:

- Työntekijän työvuoro (yövuoro) alkaa klo 23.00 ja päättyy klo 7.00. Puolison työaika alkaa klo 8.00 ja päättyy klo 16.15. Työntekijällä ei ole oikeutta tilapäiseen hoitovapaaseen, koska puoliso kykenee hoitamaan lasta yövuoron ajan.

13 § **Palkattomat työlomat**

Esimerkki 1:

- Työntekijä on anonut harkinnanvaraista palkatonta työlomaa yksityisasian vuoksi maanantaista perjantaihin.
- Työnantaja palauttaa anomuksen ja ilmoittaa työntekijälle, että palkaton työloma voidaan myöntää, mikäli työntekijä anoo sitä maanantaista sunnuntaihin.

Esimerkki 2:

- Jaksotyöajassa oleva työntekijä on anonut harkinnanvaraista palkatonta työlomaa tiistaista lauantaihin.
- Koska ko. kalenteriviikolta ei tule katkenneen jakson taulukon mukaan työvuoroluetteloön merkittäväksi lainkaan työaika, työnantaja palauttaa anomuksen ja ilmoittaa työntekijälle, että palkaton työloma voidaan myöntää, mikäli sitä anotaan maanantaista sunnuntaihin.

Esimerkki 3:

- Työntekijä on anonut harkinnanvaraista palkatonta työlomaa torstaiksi ja perjantaiksi.
- Työnantaja myöntää työloman palkattomana anomuksen mukaan.

Liite 4 Keskeytymätön kolmivuorotyö

9 § **Yli- ja lisätyön määritelmä ja korvaaminen**

Esimerkki 1:

- Lomittaja, joka on työskennellyt työviikolla 4 päivänä (ma-to) yleistyöajassa sekä lomittanut yhden iltavuoron perjantaina kolmivuorotyössä, tekee vapaapäivänä (la) työtä klo 15.00-7.00.
- Lomittaja on työskennellyt enemmän yleistyöajan työvuoroluettelon mukaisesti, joten viikoittaisen ylityön raja on 38 h 45 min
- Yhteensä työtunteja on 56, joista vapaapäivänä tehtyä vuorokautista ylityötä klo 23-07 on 8 h (100 %). 38 h 45 min on säännöllistä työaika.
- Viikoittaista ylityötä on syntynyt 9,25 h, joka 1,25 h perjantaina ja 8 h lauantaina (5 h 50 % ja 4,25 h 100 %).

- Perjantaina ja lauantaina työskentely kolmivuorotyössä korvataan vuorotyömääräysten mukaan, iltavuorossa klo 15-23 maksetaan iltavuorolisä ja yövuorossa klo 23-07 yövuorolisä, jotka sisältyvät työsuhteisen työntekijän tuntipalkkaan, josta lasketaan ylityökorvaus (11 § kohta 2).
- Tuntipalkan jakajaluku on 158 (11 § kohta 1).

Esimerkki 2:

- Kolmivuorotyötä tekevä työskentelee vapaapäivänään lauantaina klo 15-07.
- Ensimmäiset 8 tuntia ovat vuorolisätyötä (65 %) ja seuraavat 8 tuntia vuorokautista ylityötä (2 h 50 % ja 6 h 100 %).
- Iltavuorossa klo 15-23 maksetaan iltavuorolisä ja yövuorossa klo 23-07 yövuorolisä, jotka sisältyvät työsuhteisen työntekijän tuntipalkkaan, josta lasketaan ylityökorvaus ja sunnuntaityökorvaus (klo 18-07).